

NOVÝ NÁSTROJ PRE MIESTNY ROZVOJ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

A new tool for local development in the Slovak Republic

ELENA ŽÁRSKA

Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja | Depart. of Public Administr. and Regional Develop.
Národohospodárska fakulta | Faculty of National Economy
Ekonomická univerzita v Bratislave | University of Economics in Bratislava
✉ Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovak Republic
E-mail: elena.zarska@euba.sk

Anotácia

Pre riešenie súladu medzi intenzívnou developerskou výstavbou a potrebou budovania kapacít zodpovedajúcej infraštruktúry, ktorú kompetenčne zabezpečuje obec, bol v Slovenskej republike prijatý nový zákon s účinnosťou od 1.1.2016 – zákon o miestnom poplatku ako nástroj umožňujúci realizovať investičnú výstavbu chýbajúcej, resp. nedostatočnej občianskej vybavenosti. Cieľom príspevku je analyzovať ako sa implementoval poplatok v obciach. Vzhľadom na jeho fakultatívny charakter – obec ho môže, resp. nemusí prijať všeobecným záväzným nariadením – je možné predpokladať, že ho implementujú ako prvé väčšie mestá, resp. obce v zázemí týchto miest, kde prebieha najintenzívnejšia rezidenčná výstavba. Malé obce, resp. excentricky lokalizované obce ho uplatňovať nebudú, pretože by to mohlo eliminovať záujem o bytovú výstavbu na ich území – ich snahou je udržať si alebo získať nových obyvateľov a investorov. Pre overenie tejto skutočnosti sú stanovené dve hypotézy: 1. Miestny poplatok za rozvoj prijali veľké mestá a obce v ich zázemí. 2. Miestne časti Bratislavy pri prijatí poplatku uplatnili najvyššiu zákonom stanovenú výšku. Výsledky výskumu priniesli potvrdenie daných hypotéz, ale aj niekoľko zaujímavých skutočností.

Kľúčová slová

miestny rozvoj, nástroj, obec

Annotation

In order to address the coherence between intensive construction by development companies and the need for capacity building of the corresponding infrastructure, which is by law provided by the municipality, a new act of legislation was adopted in the Slovak Republic with effect from 1 January 2016. The Local Development Fee Act is meant to be a tool that would enable funding and support building of civic infrastructure and amenities. The aim of the paper is to analyze how the fee was implemented in municipalities. Due to its facultative character - the municipality may or may not adopt it by a generally binding regulation (local ordinance) - it can be assumed that it has been implemented first in larger towns and cities and/or municipalities within the metropolitan areas of these cities. This is where the most intensive residential housing construction takes place. Small municipalities and peripheral municipalities would arguably not apply it, as it could eliminate the interest in housing construction in their territory. Their aim is to retain or attract new residents and investors. To verify this, two hypotheses are set: 1. The local development fee has been implemented by large towns and municipalities in their metropolitan areas. 2. Boroughs of Bratislava applied the maximum amount stipulated by law when levying the fee. The results of the research brought confirmation of the hypotheses as well as some interesting facts.

Key words

local development, tool, municipality

JEL classification: G38, H79, R58

1. Úvod

Miestny poplatok za rozvoj je v slovenských podmienkach najnovším nástrojom obcí pre svoj rozvoj. Je výsledkom viacročného úsilia pre riešenie nesúladu medzi intenzívnou developerskou výstavbou a potrebou budovania kapacít infraštruktúry, za ktorú zodpovedá obec. Zákon o poplatku nadobudol účinnosť 1. novembra 2016. Ide o nástroj, ktorý si môžu obce dobrovoľne zaviesť vlastným všeobecne záväzným nariadením (ďalej len

VZN). S potrebou zaviesť tento poplatok prišli predovšetkým predstavitelia miestnej samosprávy (obcí) ako dôsledok rastúcej výstavby, ktorá vyvolávala vybudovanie novej infraštruktúry. Tento problém pociťovali najmä väčšie mestá na Slovensku. Vyvolávalo to tlak na rozpočty jednotlivých samospráv, a preto bolo v záujme nielen samospráv a developerov, ale v konečnom dôsledku hlavne občanov, aby vznikol taký legislatívny rámec, ktorý by stanovil pravidlá pre zavedenie, správu, vyberanie a spôsob úhrady miestneho poplatku za rozvoj. Zavedenie poplatku bolo súčasne vnímané ako nástroj prispievajúci k zníženiu korupčného správania v procese vydania stavebného povolenia.

Aj keď sa miestny poplatok za rozvoj na Slovensku ešte len dostáva do povedomia, v iných krajinách je už bežne zaužívaný. Existujú jeho rôzne názvy (napr. impact fees, system development charges, facility fees, capital recovery, expansion fees) a rôzny systém fungovania, v konečnom dôsledku sa ale tiež využíva na zveľadenie infraštruktúry. Zavedenie a vyberanie poplatku na Slovensku má podľa niektorých autorov (Nováková, M. 2017) najbližšie ku kanadskému Vancouveru (pod názvom Development Cost Levies). Uvádza sa, že jeho myšlienka zavedenia na Slovensku pochádza od slovenského architekta, ktorý v Kanade priamo pôsobil. Vancouver v porovnaní so Slovenskom má maximálnu výšku sadzby poplatku 18 € (na Slovensku je to 35 €), sadzba sa však rovnako odlišuje podľa toho, či sa ide o stavbu na bývanie, priemyselnú budovu atď. Výška poplatku nemôže podľa stavebného zákona presiahnuť 10 % z hodnoty výstavby. Vo Vancouveri platí pravidlo, že sa zveľaduje tá časť lokality, do ktorej plánuje prísť nový developer, pričom občania toto pravidlo podporujú.

1.1 Cieľ a metodika práce

Cieľom príspevku je analyzovať intenzitu implementácie poplatkov v slovenských obciach a to v dvoch súvislostiach: podľa veľkosti štruktúry obcí a lokalizácie obcí pri veľkých mestách. Pre daný cieľ boli stanovené dve hypotézy: H 1: Miestny poplatok za rozvoj prijali veľké mestá a obce v ich zázemí. H 2: Miestne časti Bratislavy pri prijatí poplatku uplatnili najvyššiu zákonom stanovenú výšku. Pre naplnenie cieľa a overenie oboch hypotéz boli použité metódy analýzy a komparácie, pričom zber údajov bol uskutočňovaný prostredníctvom zaslania žiadostí o sprístupnenie informácií na základe Zákona NR SR č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. Žiadosť mala formu dotazníka, ktorý pozostával zo šiestich otázok, na ktoré mali obce odpovedať: výška sadzby podľa jednotlivých druhov stavieb, počet vydaných rozhodnutí/odvolaní, účel využitia, reálne použitie získaných finančných prostriedkov za roky 2017 a 2018. Vzorkou boli len tie obce na Slovensku a mestské časti Bratislavy, ktoré zaviedli VZN o miestnom poplatku za rozvoj. Nakoľko neexistoval presný zoznam obcí, bolo potrebné preskúmať internetové stránky všetkých obcí na Slovensku a zistiť, ktoré obce poplatok zaviedli a ktoré nie. Z dôkladnej analýzy vyplynulo, že VZN o miestnom poplatku za rozvoj v sledovanom období za roky 2017 a 2018 zaviedlo 124 obcí SR a 16 mestských častí Bratislavy. Tieto obce a mestské časti Bratislavy sa stali objektom ďalšieho skúmania formou dotazníkového prieskumu.

2. Miestny poplatok za rozvoj – nový nástroj obcí SR

Niekoľko rokov na Slovensku pozorujeme silnú suburbanizáciu, najmä v smere z hlavného mesta a väčších miest do okolitých obcí. Táto suburbanizácia je spôsobená najmä vysokým počtom prisťahovaných ľudí z ostatných regiónov na Slovensku, poprípade zmenami územných plánov obcí vedúcich k obrovskej výstavbe rezidenčných oblastí. Z obcí, ktoré mali v 90. rokoch maximálne 2 000 obyvateľov stali obce, ktoré v súčasnosti evidujú niekoľkonásobne vyšší počet obyvateľov. Z tohto dôvodu sa na Slovensku začalo diskutovať o zavedení rôznych finančných nástrojov, vrátane spomínaného poplatku za rozvoj. Miestna samospráva je len jeden z aktérov miestneho rozvoja, ktorý koordinuje a zodpovedá za stav svojho územia a vytvorenie vhodných podmienok pre rozvoj. Zavedenie poplatku predstavovalo prostriedok ako preklenúť určitý nesúlad medzi reálnymi potrebami obyvateľov a aktuálnym stavom infraštruktúry. Návrh Zákona o miestnom poplatku za rozvoj bol iniciovaný zástupcami Únie miest Slovenska, zástupcami ZMOS, Ministerstva dopravy a výstavby SR, zástupcami Inštitútu urbánneho rozvoja a formulovaný v spolupráci s Ministerstvom financií SR.

Miestny poplatok za rozvoj upravuje Zákon NR SR č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj s účinnosťou už od novembra 2016, no ku koncu roka 2016 bol kvôli mnohým nedostatkom novelizovaný. Za uplatnením tohto poplatku boli nielen mestá, ale aj developeri a ich spoločnou snahou bolo transparentniť rokovanie pri získavaní potrebných povolení so samosprávou. Výnos z tohto poplatku je určený na podporu infraštruktúry v danej lokalite, v ktorej sa výstavba realizuje. Je účelovo viazaný na kapitálové výdavky, ktorými sú technická infraštruktúra, prostredie pre život, či sociálna infraštruktúra. V zákone je stanovené, že poplatníkom je buď fyzická alebo právnická osoba, ktorej bolo „... vydané stavebné povolenie, rozhodnutie o povolení zmeny stavby pred jej dokončením, rozhodnutie o dodatočnom povolení stavby alebo ktorá ako stavebník ohlásila stavbu stavebnému úradu“¹. Obec môže pomocou poplatku vybudovať zariadenia starostlivosti o deti, stavby sociálneho bývania,

¹ Zákon 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj § 5 ods. 1. Poplatník

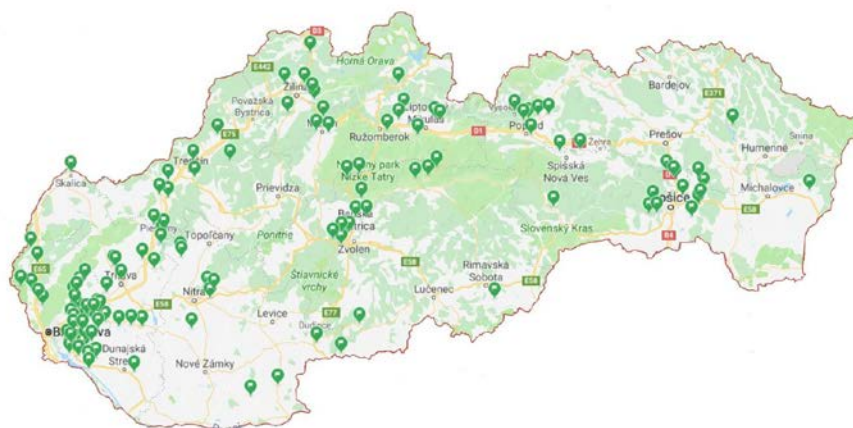
stavby na poskytovanie rôznych sociálnych, kultúrnych či športových služieb, stavby školských a zdravotníckych zariadení, parkov, výstavbu miestnych komunikácií, technickej infraštruktúry či verejného osvetlenia. Výnos poplatku je vedený na osobitnom účte a je teda aj presne špecifikovaný účel jeho použitia do kapitálových výdavkov. Mal by sa v prevažnej miere využiť na území, ktoré daná výstavba zaťažila.

„Sadzba poplatku za rozvoj sa môže pohybovať v zákonom limite od 3 do 35 eur za každý, aj začatý štvorcový meter podlahovej plochy nadzemnej časti stavby. Obec môže ustanoviť sadzby poplatku za rozvoj rôzne pre stavby v členení

- stavby na bývanie,
- stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo, stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu,
- priemyselné stavby a stavby využívané na skladovanie vrátane stavieb na vlastnú administratívu,
- stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, stavby využívané na skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a so zárobkovou činnosťou,
- ostatné stavby.“²

Analýza 2 933 obcí na Slovensku ukázala, že tento poplatok zaviedlo len 124 obcí. Do úvahy však boli brané len obce, ktorých VZN bolo účinné od roku 2017 alebo 2018. Získané výsledky premietnuté do mapy SR zobrazuje Obr. 1.

Obr. 1: Priestorové rozloženie obcí SR so zavedeným miestnym poplatkom za rozvoj

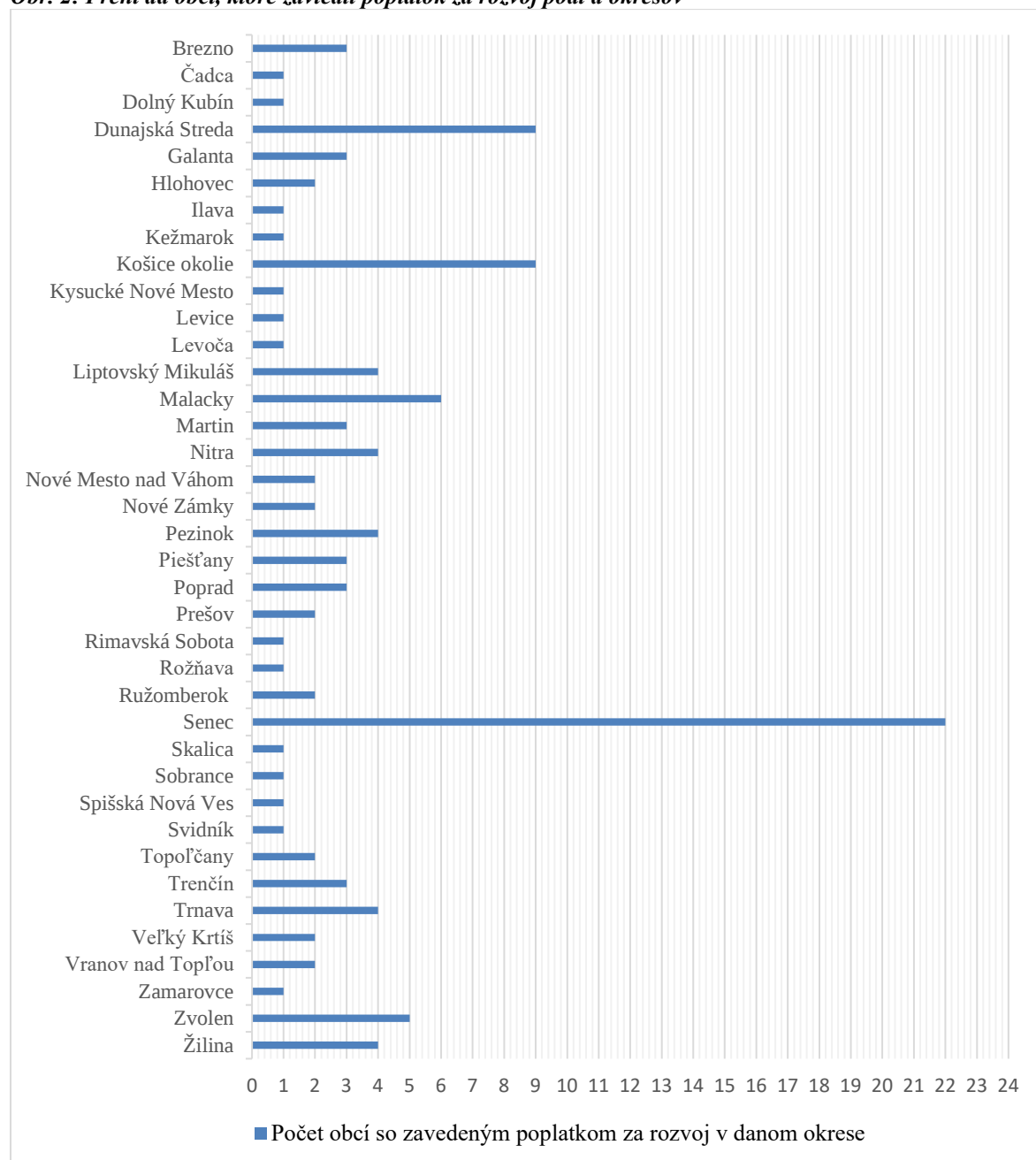
Zdroj: Kollárová (2019)

Obr. 1 dokumentuje skutočnosť, že obce, ktoré ako prvé zaviedli tento poplatok sa nachádzajú v zázemí veľkých miest. No výsledky za roky 2017 a 2018 dokumentujú, že viaceré veľké mestá tento poplatok nezaviedli. Napr. Košice, ktoré sú z hľadiska počtu obyvateľov druhé najväčšie mesto SR, poplatok nezaviedli. Argumentujú to tým, že spolu s novými projektmi vyžadujú už pri výstavbe zabezpečiť potrebnú infraštruktúru, ktorú ľudia k životu potrebujú. Mnohé samosprávy sa ohradzujú tým, že chcú k investorom pristupovať priateľsky a vyjsť im v ústrety. Poplatok za rozvoj považujú za bremeno, ktoré zaťažuje investorov. Rovnako ako Košice poplatok nezaviedli mestá Liptovský Mikuláš, Žilina, Sabinov, Svidník, Stropkov alebo Prešov. V okolí týchto obcí však poplatok vyrubovaný je. Mesto Žilina síce vypracovalo návrh VZN o miestnom poplatku za rozvoj, ten sa však neschválil. Poplatok nie je zavedený ani v Nitre, čo môže byť určitým prekvapením najmä z dôvodu príchodu novej automobilky, rovnako ako aj zvýšenému dopytu po nehnuteľnostiach jednak zo strany developerov, ako aj zo strany konečných klientov. Mesto však argumentovalo, že (Nováková, 2017) „Radšej nezavedieme tento poplatok, aby sme investorov prilákali a potom budeme uvažovať, v ktorom roku by bol poplatok zavedený.“ Mesto je vďaka príprave na dobudovanie potrebnej infraštruktúry z vlastného rozpočtu, dotácií a ďalších dodatočných zdrojov. Rovnaký prístup k poplatku malo doposiaľ aj ďalšie krajské mesto Trenčín, ktoré považuje spoplatňovanie stavebníkov najmä rodinných domov za príliš tvrdé. Paradoxom je, že menšie obce v okolí týchto miest poplatok za rozvoj zaviedli, no krajské mestá Košice, Nitra, Prešov, Trenčín a Žilina ho v sledovanom období zavedené nemali a ako dokumentuje Tab.a 1, ani od 1.1.2019 ho zatiaľ neuplatnia.

² Zákon č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj § 7 ods. 1 a 2 Sadzba poplatku za rozvoj

Na Obr. 2 je bližšia špecifikácia počtu obcí okresu, ktoré prijali VZN o miestnom poplatku za rozvoj. Najväčší počet obcí sa nachádza v okrese Senec, konkrétne 22 (zázemie Bratislavy). Na druhom mieste sú Košice – okolie s počtom obcí 9, Dunajská Streda s počtom obcí 9, ďalej Malacky so šiestimi obcami a okresy Banská Bystrica či Zvolen s piatimi obcami. Na základe získaných údajov možno dedukovať, v ktorých lokalitách sa v najväčšej miere zavádza poplatok za rozvoj a následne sa dá zistiť, či má na jeho zavedenie vplyv vývoj počtu obyvateľov alebo lokalita. Je možné analyzovať aj objem vyrubeného poplatku a aj jeho použitie a uskutočniť porovnanie obcí či už medzi okresmi alebo v rovnakej veľkostnej kategórii.

Obr. 2: Prehľad obcí, ktoré zaviedli poplatok za rozvoj podľa okresov

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Kollárová (2019)

Najviac rozhodnutí o vyrubení miestneho poplatku za rozvoj v roku 2017 vydala obec Bernolákovo (okres Senec). V roku 2018 bol počet v tejto obci nižší o 25 vydaných rozhodnutí a na prvé miesto zaujal Chorvátsky Grob (okres Senec), ktorý v roku 2018 vydal 112 rozhodnutí o vyrubení poplatku za rozvoj. Väčší počet vydaných rozhodnutí mali aj obce Miloslavov (okres Senec) s počtom 98 rozhodnutí v roku 2017 a 99 rozhodnutí v roku 2018, obec Rovinka (okres Senec) s celkovým počtom 154 rozhodnutí za oba roky alebo obec Most pri Bratislave, ktorá v roku 2017 vyrubila 85 rozhodnutí o vyrubení miestneho poplatku za rozvoj, no v roku 2018 bol tento počet

menší, konkrétne len 33 rozhodnutí. Paradoxom je, že práve obce, v ktorých bol väčší počet vydaných rozhodnutí o miestnom poplatku za rozvoj bol zároveň menší počet poplatníkov, ktorí sa odvolali.

Najvyšší predpis poplatku, t. j. sumu vyrubeného poplatku v roku 2017 mali obce Malacky - 400 000 €, Rovinka - 491 851 € a obec Dunajská Lužná so sumou 433 227,90 €. V roku 2018, na rozdiel od predchádzajúceho roku, viedla obec Ivanka pri Dunaji (okres Senec) s predpisom poplatku celkom 2 142 888,00 €, ďalej Malacky so sumou 588 000 €, ale rovnako tak aj Hlohovec, ktorý síce zaviedol VZN o miestnom poplatku za rozvoj až v roku 2018, ale súčasne vydal aj 20 rozhodnutí o miestnom poplatku za rozvoj s predpisom poplatku v sume 760 724 €. S úhradou poplatku je to náročnejšie, v roku 2017 sa podarilo celú sumu vyrubeného poplatku získať obci Bystrica (okres Martin) v sume 2 951 €, obci Host'ová (okres Nitra) v sume 2 650 €, obci Malinovo (okres Senec) v sume 10 740 €, Matúškovo (okres Galanta) v sume 13 519,90 €, Pezinok v hodnote 54 976,85 €, ďalej obci Štítare (okres Nitra), Reka (okres Senec) atď.

Tab. 1: Obce s prijatým VZN o miestnom poplatku za rozvoj účinným od 1.1.2019

Obec	Počet obyvateľov		Okres
	2017	2018 (október)	
Bellova Ves	286	310	Dunajská Streda
Kordíky	445	451	Banská Bystrica
Boldog ³	464	467	Senec
Vojka nad Dunajom	475	469	Dunajská Streda
Lúč na Ostrove	716	704	Dunajská Streda
Teriakovce	751	794	Prešov
Jablonec	1 025	1 025	Pezinok
Budimír	1202	1204	Košice okolie
Žabokreky	1 243	1 254	Martin
Kostolište	1 541	1 588	Malacky
Dolný Hričov	1 610	1 617	Žilina
Limbach	2 092	2 143	Pezinok
Diakovce	2 277	2 252	Šaľa
Lozorno	3 022	3 031	Malacky
Leopoldov	4 161	4 146	Hlohovec
Ivanka pri Dunaji	6 706	6 797	Senec

Zdroj: Kollárová (2019)

2.1 Poplatok za miestny rozvoj v mestských častiach Bratislavy

Po nadobudnutí platnosti Zákona o miestnom poplatku za rozvoj Bratislava zaslala mestským častiam návrh zmeny štatútu, ktorý prerokovali miestne zastupiteľstvá. Po zapracovaní ich pripomienok nastal schvaľovací proces na úrovni mestského zastupiteľstva, ktoré ustanovilo poplatok za rozvoj ako príjem mesta, pričom mestské časti následne na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva Bratislavy zaviedli VZN, kde určili presné sadzby za jednotlivé druhy stavieb miestneho poplatku za rozvoj na svojom území, nakoľko štatútom bola určená len minimálna a maximálna sadzba. Okrem Podunajských Biskupíc, ktoré tento poplatok nezaviedli, tak urobilo zvyšných 16 mestských častí (MČ). Každá MČ, okrem Podunajských Biskupíc, rozdelila sadzby do piatich kategórií, a to podľa druhu stavby. Ide o stavby na bývanie, na poľnohospodársku produkciu, priemyselné stavby, stavby určené na podnikanie, ostatné (rekreačné stavby, záhradné domčeky, skleníky, a iné).

³ Poplatok za rozvoj bol upravený aj vo VZN č. 2/2016 a následne aj VZN č. 2/2017. Nové VZN však platí až od roku 2019

Tab. 1: Sadzby poplatku za jednotlivé druhy stavieb v mestských častiach Bratislavy

Mestská časť**	Stavby na bývanie	Stavby na poľnohospodársku produkciu	Priemyselné stavby	Stavby určené na podnikanie	Ostatné stavby - rekreačné, záhradné domčeky
Čunovo	35,00 €	10,00 €	35,00 €	35,00 €	25,00 €
Devín	35,00 €	10,00 €	35,00 €	35,00 €	35,00 €
Devínska Nová Ves	18,00 €	10,00 €	20,00 €	20,00 €	20,00 €
Dúbravka	35,00 €	10,00 €	25,00 €	35,00 €	35,00 €
Jarovce	35,00 €	10,00 €	25,00 €	35,00 €	25,00 €
Karlova Ves	35,00 €	10,00 €	20,00 €	35,00 €	35,00 €
Lamač	15,00 €	10,00 €	25,00 €	35,00 €	25,00 €
Nové Mesto	35,00 €	15,00 €	35,00 €	35,00 €	20,00 €
Petržalka	35,00 €	35,00 €	35,00 €	35,00 €	35,00 €
Rača	35,00 €	10,00 €	25,00 €	35,00 €	35,00 €
Rusovce	35,00 €	10,00 €	35,00 €	35,00 €	35,00 €
Ružinov	35,00 €	35,00 €	35,00 €	35,00 €	35,00 €
Staré Mesto	35,00 €	10,00 €	25,00 €	35,00 €	35,00 €
Vajnory	35,00 €	10,00 €	35,00 €	35,00 €	35,00 €
Vrakuňa	20,00 €	10,00 €	20,00 €	20,00 €	35,00 €
Záhorská Bystrica	35,00 €	10,00 €	35,00 €	35,00 €	35,00 €
Priemerná sadzba	31,75 €	13,44 €	29,06 €	33,13 €	31,25 €

*bez mestskej časti Podunajské Biskupice - poplatok nebol zavedený

Zdroj: Vlastné spracovanie údajov z VZN MČ

Dve z mestských častí - Petržalka a Ružinov - určili pre každú kategóriu jednotné sadzby, t. j. 35 €/m². V prípade stavieb na bývanie 13 mestských častí určilo sadzbu 35 €/m², pričom Devínska Nová Ves určila túto sadzbu na 18 €/m², Lamač na 15 €/m² a Vrakuňa na 20 €/m². Priemerná výška sadzby v tejto kategórii je 31,75 €/m². Pri stavbách na poľnohospodársku produkciu výšku sadzieb určilo 13 mestských častí na 10 €/m², pričom mestská časť Nové mesto na 15 €/m². Mestské časti Petržalka a Ružinov ponechali jednotlivým kategóriám jednotnú sadzbu, a to 35 €/m². V tomto prípade priemerná výška sadzby tejto kategórie je 13,44 €/m².

Priemyselné stavby predstavujú, v rámci sadzieb, najrozmanitejšiu kategóriu. Najčastejšie používajú MČ (8) sadzbu 35 €/m², a to Čunovo, Devín, Nové Mesto, Petržalka, Rusovce, Ružinov, Vajnory a Záhorská Bystrica. Druhou najčastejšie používanou sadzbou je 25 €/m², túto používa celkom 5 MČ, a to Dúbravka, Jarovce, Lamač, Rača, Staré Mesto. Najmenej používanou sadzbou je 20 €/m², pričom túto používajú 3 MČ – Devínska Nová Ves, Karlova Ves a Vrakuňa. Priemerná sadzba v tejto kategórii stavieb je 29,06 €/m². Stavby určené na podnikanie predstavujú primárne administratívne budovy, sklady, budovy určené na služby a pod. V tomto prípade 15 MČ určilo sadzbu vo výške 35 €/m². Devínska Nová Ves a Vrakuňa určilo túto sadzbu v rovnakej výške 20 €/m². Priemerná výška poplatku v tejto kategórii predstavovala 33,13 €/m². Poslednou kategóriou sú ostatné stavby. Ostatnými stavbami rozumieme napr. rekreačné stavby akými sú chaty, záhradné domčeky, skleníky a pod. V tejto kategórii je najčastejšie používanou sadzbou 35 €/m², ktorú schválilo 11 MČ. Čunovo, Jarovce a Lamač jej výšku stanovili na 25 €/m². Zvyšné dve mestské časti, t. j. Devínska Nová Ves, Nové Mesto stanovili jej výšku na úrovni 20 €/m². V tejto kategórii je priemerná výška sadzby 31,25 €/m².

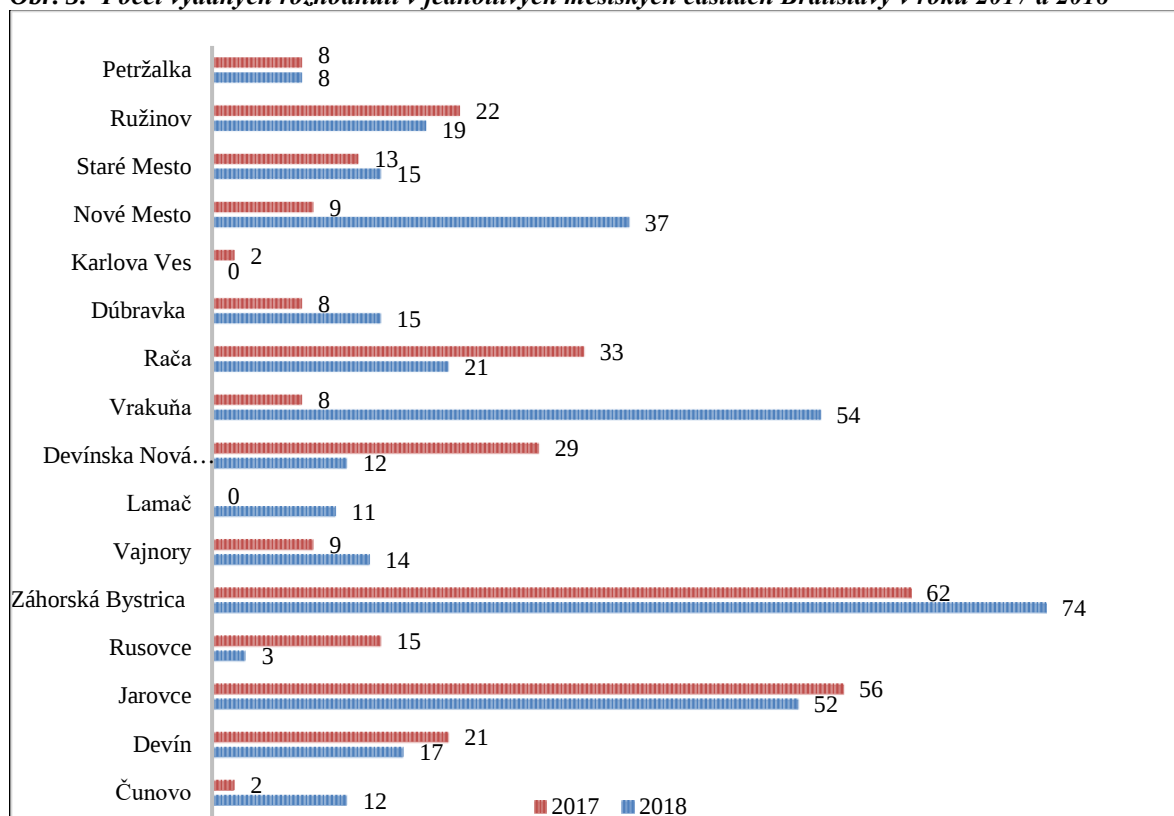
Možno konštatovať, že najčastejšie používanou sadzbou, bez ohľadu na kategóriu je 35 €/m², je to zároveň aj najvyššie stanovená sadzba. Najnižšou sadzbou, je 10 €/m², ktorá je v kategórii stavby na poľnohospodársku produkciu, ktorú stanovilo 13 zo 16 mestských častí.

V roku 2017 bolo v rámci celej Bratislavy vydaných 297 rozhodnutí o poplatku za rozvoj, pričom najväčší podiel mala Záhorská Bystrica a následne Jarovce. V roku 2018 bolo v Bratislave vydaných 364 rozhodnutí o poplatku za rozvoj, kde rovnako ako v roku 2017 bol najväčší počet vydaných rozhodnutí v Záhorskej Bystrici a Jarovciach. Zaujímavosťou je, že napriek tomu, že Lamač zaviedol miestny poplatok za rozvoj a vydal k nemu VZN, v ktorom stanovil sadzby, ani v jednom zo sledovaných období nevydal rozhodnutie o vyrubení poplatku. Otázkou zostáva, prečo? Aj v tzv. „malých mestských častiach“ poplatok vyrubovali, výstavba prebieha, avšak rozhodnutie o poplatku žiadne.

Tab. 2: Prehľad údajov o vyrubovaní miestneho poplatku za rozvoj v jednotlivých mestských častiach

Mestská časť	Počet vydaných rozhodnutí		Počet odvolaní		Predpis poplatku	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Čunovo	2	12	1	0	4 440,00 €	32 200,00 €
Devín	21	17	2	1	99 155,00 €	62 710,00 €
Jarovce	56	52	0	1	187 180,00 €	306 325,00 €
Rusovce	15	3	3	0	47 595,45 €	16 191,35 €
Záhorská Bystrica	62	74	6	7	481 678,75 €	375 493,95 €
Vajnory	9	14		4	45 025,75 €	51 151,80 €
Lamač	0	11	0	0	- €	16 995,00 €
Devínska Nová Ves	29	12	3	0	3 688 330,62 €	446 182,94 €
Vrakuňa	8	54	1	2	62 550,00 €	141 045,00 €
Rača	33	21		4	174 916,85 €	93 896,60 €
Dúbravka	8	15	3	2	30 275,00 €	271 225,00 €
Karlova Ves	2	0	2	0	300 522,60 €	- €
Nové Mesto	9	37		5	58 561,65 €	469 047,30 €
Staré Mesto	13	15		1	192 906,00 €	282 415,00 €
Ružinov	22	19	7	1	501 375,00 €	227 626,70 €
Petržalka	8	8	1	0	91 739,00 €	376 667,00 €
Spolu	297	364		57	5 966 251,67 €	3 169 172,64 €

Zdroj: Kollárová (2019)

Obr. 3: Počet vydaných rozhodnutí v jednotlivých mestských častiach Bratislavy v roku 2017 a 2018

Zdroj: Kollárová (2019)

Aj napriek tomu, že v roku 2017 bol v Bratislave vyrubený menší počet rozhodnutí, celková suma vyrubeneho poplatku za rozvoj predstavovala v roku 2017 v rámci celej Bratislavy 5 966 251,67 €, pričom v roku 2018 bola táto suma 3 169 172, 64 €. Viac ako 60 % zo sumy v roku 2017 tvorila Devínska Nová Ves, ktorá mala výrazne vyšší vyrubený miestny poplatok za rozvoj ako ostatné MČ. V roku 2018 však podiel na celkovej sume vyrubeneho

poplatku tejto mestskej časti predstavoval len 14 %. V zmysle štatútu hlavného mesta Bratislavy, sa rozdeľuje výnos poplatku v pomere 68% mestská časť a 32 % mesto Bratislava.

Tab. 4: Zhrnutie údajov o miestnom poplatku za rozvoj v jednotlivých mestských častiach

Počet vydaných rozhodnutí		Predpis poplatku (v €)		Uhradené (v €)		Zaslaný 32 % podiel hlavnému mestu (v €)	
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
297	364	5 966 251,67	3 169 172,64	1 316 083,65	6 037 292,71	418 660,92	810 360,38

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Kollárová (2019)

Dosiahnuté výsledky za mestské časti Bratislava hypotézu č. 2 potvrdili, až na jednu z mestských častí, ktorá zatiaľ tento poplatok nezaviedla. Rozhodujúca časť uplatnila najvyššie sadzby pri temer všetkých druhov stavieb. Mestské časti, kde doposiaľ prebiehala intenzívna výstavba a ich územie je katastrálne ohraničené inými susediacimi časťami stanovili najvyššie sadzby. Len dve mestské časti dali nižšie sadzby za stavby na podnikanie, pričom ide o okrajové časti mesta. Z toho rezultuje skutočnosť, že obytná resp. zastavaná plocha sa v Bratislave ako územného celku rozširuje, čím je tu potenciálny rast obyvateľstva ako aj podnikateľských subjektov. Zároveň treba brať v zreteľ aj sekundárny efekt, že nové pracovné príležitosti prilákajú nových zamestnancov nielen v pozícii dochádzajúcich, ale aj prechodne bývajúcich, čo kladie nároky na celkovú infraštruktúru mesta. Tieto skupiny obyvateľov nie sú súčasťou modelu financovania samospráv ako súčasť rozdeľovania centrálne vybraných daní, resp. platenia miestnych daní do rozpočtov mesta a jeho mestských častí. A otázkou zostáva, či výnos poplatku postačuje na budovanie jej nových kapacít, ktoré využívajú všetky tri uvedené skupiny obyvateľov – noví, prechodne bývajúci i dochádzajúci za prácou?

3. Záver

Výsledky práce poukazujú na to, že poplatok za rozvoj využívajú najmä väčšie mestá a obce v zázemí týchto miest a rozhodujúcim objektom sú stavby určené na bývanie. V zákone je stanovené, že poplatok je účelovo určený na budovanie vybranej infraštruktúry. Výstupy poukazujú v tomto zmysle na tri skutočnosti: najčastejšie bola budovaná dopravná infraštruktúra; väčšina obcí preniesla výnos z poplatku za rozvoj do ďalšieho roka, aby mohla budovať investične náročnejšie projekty; v niektorých prípadoch obce používajú prostriedky (vedome alebo nevedome) nad rámec zákona, tzn. nie na zákonom stanovený účel. To sú prvotné závery, ktoré je možné na základe získaných informácií uviesť. Sledované obdobie dvoch rokov od zavedenia poplatku za miestny rozvoj je krátkym obdobím na formulovanie nejakých hlbších záverov, resp. odporúčaní. Predstavuje prvotnú detailnú analýzu od jeho zavedenia ako sa „ujal“ ako nový nástroj v podmienkach slovenských obcí.

Literatúra

- [1] KOLLÁROVÁ, A., (2019). *Poplatok za miestny rozvoj ako nový nástroj obcí*. [diplomová práca]. Bratislava: EUBA NHF. 66 p.
- [2] NOVÁKOVÁ, M., (2017). *Poplatok za rozvoj: Bratislava a okolie na najvyšších sadzbách, ostatné krajské mestá sú opatrnejšie*. [online]. [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: <https://www.asb.sk/biznis/stavebne-podnikanie/poplatok-za-rozvoj-bratislava-a-okolie-na-najvyssich-sadzbach-ostatne-krajske-mesta-su-opatrnejšie>.
- [3] Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
- [4] Zákona NR SR č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.
- [5] Zákon NR SR č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj.
- [6] Všeobecné záväzné nariadenia (VZN) 124 obcí SR o miestnom poplatku za rozvoj.

Príspevok bol spracovaný v rámci grantu VEGA č. 1/0705/2018 „Ekonomika spoločného výkonu kompetencií“, doba riešenia 2018-2020.